

༣༡། སེང་གེ་དང་བཀྲ་ཤིས་གཉིས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་ནུས་སྐོར་གྱི་སྒྲེང་ཚོལ་དེ་ཡག་པོ་སྟོན་ག
ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་གསར་དེ་ཚོ་འོག་གི་ཤོག་གྲངས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པར་གཟིགས། དེའི་རྒྱུ་ལ་དྲི་བ་དེ་ཚོའི་ལན་སྟེན་རོགས་གནང་།

རྒྱལ་བའི་མཛད་པ་བརྩ་གཉིས།

སེང་གེ། བཀྲ་ཤིས་ལགས། ཉིན་གྲང་བདེ་ལེགས། དེང་སང་ང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ནུས་ཐར་སྟོན་གི་ཡོད།
བྱས་ཅང་ཁོང་གི་མཛད་ནུས་ཀྱི་སྐོར་ལ་མདོར་བསྟུས་ཅིག་གསུང་རོགས་གནང་།

བཀྲ་ཤིས། ལགས་སོ། སྤྱིར་བཏང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་བརྩ་གཉིས་ཡོད་རེད་པ།
བྱས་ཅང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་བརྩ་གཉིས་ག་རེ་རེད་ཟེར་ན།
དང་པོ་དགའ་ལྷན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ།
གཉིས་པ་ཡུམ་གྱི་སྦྱུང་སྒྲུབ་ཀྱི་འཛད་པ་དང་།
གསུམ་པ་སྐྱེ་བཞུགས་པའི་མཛད་པ།
ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་གཞོན་ནུའི་རྩོམ་ཆེད་ཀྱི་མཛད་པ།
དེ་ནས་ལྔ་པ་བཙུན་མའི་འཁོར་ཀྱི་རྩོམ་པའི་མཛད་པ།
དྲུག་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ།
བདུན་པ་དཀའ་བ་སྤྱད་པའི་མཛད་པ།
ཙཱ་བ་རིན་ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པོར་གཤམ་པའི་མཛད་པ།
དགུ་པ་བདུད་བདུལ་བའི་མཛད་པ་དང་།
བརྩ་པ་སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ།
བརྩ་གཅིག་པ་ཆོས་འཁོར་བསྐྱར་བའི་མཛད་པ།
བརྩ་གཉིས་པ་མུ་དན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་བཅས་རེད།

སེང་གེ། ད་མཛད་པ་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ལ་འགྲེལ་བཤད་མདོར་བསྟུས་རེ་རེ་སྟེན་རོགས་གནང་།

བཀྲ་ཤིས། ལགས་སོ། སྤྱིར་བཏང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཏང་སང་ཡག་མང་པོ་ཡོད་རེད། ཡིན་ནའི་མཛད་པ་
བརྩ་གཉིས་འདི་ཁོང་གི་མཛད་པ་གཙོ་ཆེ་བ་དེ་འདྲས་རེད། དང་པོ་དགའ་ལྷན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ་
ལ་བ་དུས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལྷ་ཡུལ་ནས་མི་ཡུལ་ལ་མར་ཕེབས་བྱས། དེའི་རྒྱུ་ལ་ཡུམ་སྦྱེ་འཕྲུལ་མའི་
མངལ་ལ་ཞུགས་པ་མཛད་པ་གཉིས་པ་དེ་རེད། དེ་ནས་ཡུལ་ལྷན་གྱི་འཁྲུངས་པ་དེ་མཛད་པ་གསུམ་པ་དེ་རེད།
བཞི་པ་ཁོང་སྐྱེ་གཞོན་གཞོན་ཡིན་དུས་མདའ་རྒྱུ་ཡག་ལ་སོགས་པའི་སྦྱེ་རྩལ་ལ་མཁས་པའི་མཛད་པ་དེ་རེད།
ད་མཛད་པ་ལྔ་པ་དེ་ཁོང་རང་རྒྱལ་སྤྱད་བཟུང་ཡག་ཡིན་ཅང་མནའ་མ་བཞེས་པའི་མཛད་པ་དེ་རེད།
དེའི་རྒྱུ་ལ་མཛད་པ་དྲུག་པ་དེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ་རེད། གྲ་པ་མ་བྱེད་སྟེན་ལ་ཁོང་རང་རྒྱལ་པོའི་
ཁབ་ཀྱི་ཕྱི་ལོགས་ལ་ཕེབས་དུས་སྦྱེ་རྩལ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་ལ་དེས་འབྱུང་སྦྱེས་ནས་མཛད་རྟེན་ཅིག་གི་མདུན་ལ་
སོ་སོའི་དབུ་སྐྱ་བདུབ་གནང་ནས་གྲ་པ་བྱས་གནང་བ་རེད།

- མང་གེ**   དེའི་རྗེས་ལ་སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ནས་སོ་སོའི་བཙུན་མོ་དང་སྤྱ་གུ་བཞག་ནས་
ཐེབས་པ་རེད་པ། ཁོང་རང་གི་ནང་མི་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་མ་རེད་པས།
- བཀྲ་ཤིས།**   ཁོང་གིས་སེམས་ཅན་ཚང་མ་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་པ་གཅིག་པ་རེད།

ཁོང་གིས་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པའི་ལམ་ཅིག་བཙལ་བ་རེད། ཡིན་ནའི་ལམ་འདྲ་མི་འདྲ་མང་པོ་ཡོད་རེད།
དངོས་གནས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ལམ་ཅིག་རྟེན་ཡོད་མ་རེད།
ཨ་ནི་མཐའ་མ་དེ་ལ་ཁོང་རང་གིས་སྒྲོམ་བརྒྱབ་ནས་སྤྲུག་བཟུལ་གྱི་རྩ་བ་གང་འདྲས་ཟེ་མེད་པ་བཟོ་དགོས་ཡོད་
མེད་ཐབས་ལམ་དེ་རྟེན་ནས་ལོ་དྲུག་གི་རིང་ལ་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་ནས་སྒྲོམ་བརྒྱབ་པ་རེད།འདི་མཛད་པ་བདུན་
པ་དེ་རེད། མཛད་པ་བརྒྱད་པ་དེ་ག་རེ་རེད་ཟེར་ན་སྐབས་དེ་ལ་རྒྱ་གར་དོ་རྩེ་གདན་ལ་ཐེབས་བྱས།
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་གི་འོག་ལ་བཞགས་པ་དེ་རེད། དེ་དུས་མཛད་པ་དགུ་པ་བདུད་བདུལ་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད།
དེའི་དོན་དག་ག་རེ་རེད་ཟེར་ན་ཁོང་གིས་བདུད་བཞི་མེད་པ་བཟོས་པ་དེ་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད།
- མང་གེ**   ཨ་ལས། དེ་ནས་བདུད་བཞི་པོ་དེ་ཚོ་ག་རེ་གེ་རེད།
- བཀྲ་ཤིས།**   བདུད་བཞི་དེ་ག་རེ་རེད་ཟེར་ན་ཡུང་པོའི་བདུད་དང་། ཉན་མངས་པའི་བདུད་དང་། ལྷའི་བུའི་བདུད་དང་།
འཆི་བདག་གི་བདུད། ད་བརྩ་པ་དེ་སངས་རྒྱུས་པའི་མཛད་པ་རེད་པ། ཨ་ནི་ཁོང་ས་ག་ལྷ་བའི་ཆོས་པ་
བཙུན་པའི་ཞུགས་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དེའི་འོག་ལ་སངས་རྒྱུས་པ་རེད། སངས་རྒྱུས་པའི་རྗེས་ལ་འཁོར་ལྷ་ལྷེ་
བཟང་པོ་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བ་དེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་མཛད་
པ་དེ་རེད། ཨ་ནི་མཐའ་མ་དེ་ལ་ཁོང་དགུང་ལོ་བརྒྱད་བརྩ་ལ་ཐེབས་དུས་སྤྱི་མཆོག་གོང་ལ་དགོངས་པ་
རྒྱུགས་པ་དེ་མཛད་པ་བརྩ་གཉིས་པ་དེ་རེད།
- མང་གེ**   ད་ལྟགས་རྗེ་གནང་། བན་ཐོགས་ཞེ་དྲགས་བྱང་སོང་།

- ༡༥   ཇི་བ།   དང་སང་བགྱིས་ལགས་དེབ་ག་རེ་གྲོག་གི་ཡོད་རེད།
ལན།
- ༡༦   ཇི་བ།   དང་པོ་དགའ་ལྡན་གནས་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ་ཟེར་ན་ག་རེ་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད།
ལན།
- ༡༧   ཇི་བ།   ཁོང་སྤྱི་གཞོན་གཞོན་ཡིན་དུས་སྤྱི་རྩལ་ག་རེའི་ཐོག་ལ་མཁས་པ་རེད།
ལན།
- ༡༨   ཇི་བ།   ཁོང་རྒྱལ་སྤྱི་བཟུང་ཡག་གི་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ག་རེ་བཞེས་པ་རེད།

ལན།

༥༥ ཇི་བ། ཁོང་ག་རེ་བྱས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རེད།
ལན།

༥༦ ཇི་བ། ཁོང་གིས་སོ་སོའི་བཙུན་མོ་དང་སྤུ་གྲུ་བཞག་ནས་ཕེབས་པ་རེད་པ། ཁོང་རང་གི་ནང་མི་ལ་བརྩེ་བ་ཡོད་མ་རེད་པས།

ལན།

༥༧ ཇི་བ། མཐའ་མ་དེ་ལ་ཁོང་རང་གིས་སྒྲོམ་བརྒྱབ་ནས་ག་རེ་བརྟེན་པ་རེད།
ལན།

༥༨ ཇི་བ། ཁོང་ལོ་དྲུག་གི་རིང་ལ་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་ནས་སྒྲོམ་བརྒྱབ་ས་དེ་ག་པར་རེད།
ལན།

༥༩ ཇི་བ། བདུད་བདུལ་ཟེར་ན་ག་རེ་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད།
ལན།

༦༠ ཇི་བ། ཁོང་ག་དུས་སངས་རྒྱས་པ་རེད།
ལན།

༦༡ ཇི་བ། ཁོང་དགོངས་པ་རྗེས་དུས་དགུང་ལོ་ག་ཚེད་རེད།
ལན།

ཚིག་གསུང་

མཇེད་བ། = deed, act (H)

མཇེད་རྒྱལ། = biography (H) cf. རྒྱལ་ཐར།

མདོར་བསྟུན། = in brief, concisely

དགའ་ལྗན། = (skr.) *Tushita*, Joyous Land

འཕོ་བ། = to transfer, to depart

ལྷུ་མས། = womb (H) cf. མངལ།

དཀའ་བ་སྤྱད་བ། = to undergo hardships

རོལ་སྤྲོད། = recreation, amusement

རོལ་བ། = to enjoy oneself

བཙུན་མོ། = (lit.) queen

འཁོར། = retinue

གཤེགས་བ། = to go

བདུད། = (skr.) *māra*, devil

བདུལ་བ། = (past) to defeat, to subdue (pr. འདུལ་བ་)

མངལ། = womb, cf. ལྷུ་མས།

རྒྱལ་སྤྲོད་བཟུང་བ། = to rule a kingdom

མཉམ་མ་བཞེས་བ། = to get married (lit. to take a bride)

སྐྱེ་ན་ན་འཆི། = birth, aging, sickness, and death

ངེས་འབྱུང་། = renunciation (lit. definite emergence)

སྐྱེས་པ། = (past) to be born to arise (pr. སྐྱེ་བ་) cf. སྐྱེད་པ།

བཞག་པ། = (past) to leave off, to put aside (pr. འཛོག་པ།)

བརྟེན་པ། = love, affection

འཁོར་བ། = (skr.) *samsāra*, cyclic existence

ཐར་པ། = (v.) to obtain release, to emancipate

ཁོལ་བ། = (intr. v.) to be freed, to be liberated

ཐབས་ལམ། = method, approach

བདུད་བཞི། = the four *māras*

ཕུང་པོ། = aggregates

ལྷའི་བུའི་བདུད། = (skr.) *Devaputramāra*, the *māra* of the son of the gods. This *māra* is the personification of evil forces which cause attraction to sense objects.

འཆི་བདག། = Lord of Death

འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི། = the Four Noble Truths

ལེན་གྱི་ལྷ་མེད་མེད་པ།

༡༽ དང་སང་ཁོང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱི་

མཛད་ནམ་ལྷོག་གི་ཡོད་རེད།

༢༽ ཁོང་སྣ་ཡུལ་དགའ་ལྷན་ནས་མར་མི་ཡུལ་

ལ་ཐེབས་པ་རེད་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད།

༣༽ ཁོང་སྐུ་གཞོན་གཞོན་ཡིན་དུས་མདའ་རྒྱལ་ཡག་ལ་

སོགས་པའི་སྐྱུ་རྩལ་ཐོག་ལ་མཁས་པ་རེད།

༤༽ ཁོང་རྒྱལ་མིང་བཟང་ཡག་གི་ཆེད་དུ་

མཛད་པ་མནའ་མ་བཞེས་པ་རེད།

༥༽ གང་ཡིན་ཟེར་ན་སྐྱེ་ཆ་ན་འཆི་ལ་སོགས་པའི་

བསྐྱུགས་བསྐྱུལ་གཟིགས་ནས་ངེས་བྱུང་སྐྱེས་པ་རེད།

༦༽ བརྟེན་པ་ཡོད་དང་ཡོད། ཁོང་གིས་སེམས་ཅན་ཚང་མ་ལ་

བརྟེན་པ་ཡོད་པ་གཅིག་པ་རེད།

༧༽ མཐའ་མ་དེ་ལ་ཁོང་གིས་སྒྲོམ་བརྒྱབ་ནས་སྐྱུག་བསྐྱུལ་གྱི་

རྩ་བ་མེད་པ་བཟོ་ཡག་གི་ཐབས་ལམ་བརྟེན་པ་རེད།

༨༽ རྒྱ་གར་དྭ་རྩེ་གདན་གྱི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཤིང་གི་

འོག་ལ་རེད།

༩༽ བདུད་མེད་པ་བཟོ་བ་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད།

༡༠༽ ཁོང་ས་ག་ལྷ་བའི་ཆོས་པ་བཅོ་ལྔའི་ཞོགས་པས་

སངས་རྒྱས་པ་རེད།

༡༡༽ ཁོང་དགོངས་པ་རྫོགས་དུས་དགྲང་ལོ་བརྒྱད་བཅུ་རེད།